

CONSTANȚA

APARE DUMINICA

20 Bani Numărul

Administrația Strada Gărei No. 25

Abonamentul Lei 10 pe an

Criza în Dobrogea și Guvernul

De când Dobrogea a fost intrupată României, n'a existat un guvern mai insuficient, mai nepăsător, mai vitreg pentru populațiunea și interesele acestei provincii. Trebuie să o spunem guvernului: acesta e sentimentul în întreaga provincie.

A știut-o bine guvernul, sau a trebuit să o știe, fiind că noi am arătat-o de atâtea ori, lipsa groznică ce bantue toată populația acestei provincii; că locuitorii din ambele județe n'aveau proviziuni de ale mâncării de cât cel mult până la noua recoltă a cerealelor; că nu era perspectivă a se recolta o banișă de cereale sau oleaginoase la hectar, în 7 din 9 plăși ale provinciei; că vitele mureau de foame și sete încă din Junie; în fine că populațiunea satelor, Tatarii în deosebi, prin toate satele, se hrăneau încă de la sfârșitul lui Iunie numai cu burueni și lapte, — cu toate acestea n'a luat nici o dispoziție de preîntâmpinarea flămânderii, pînă când confratele Epoca din București, îndoișat de cele ce descriam noi, a făcut pe guvern să convoace consiliile generale județene, spre a se hotărî ceva întru venirea în ajutorul populațiunii muribunde de foame și desșerare.

Știe bine Onor. guvern, sau ar trebui să știe, din cele ce am scris, din cele ce i s'a arătat, din cele ce dator era să vadă, că în toată

Dobrogea nu există de loc, chiar de loc, sămînța pentru arăturile de toamnă, — puținul grâu și rapița semănate de unii proprietari au fost aduse de negustorii din țară; că sateanului dobrogean îi este absolut imposibil a lua de unde-va pe datorie tot avutul său, vitele, fiind sechestrate de Stat, și dar, că toate ogórele țărănești, cel puțin $\frac{3}{4}$ parte din solul Dobrogean, vor rămănea sterpe, și cu toate acestea n'a luat nici o măsură.

Știe bine guvernul central că în nici un unghișor al țerei, datoriile anuale către Stat, ale satenilor, nu sunt așa de mari ca în Dobrogea; că singura avere a țărânului dobrogean e producțiunea pământului, în vite și bucate, și cu toate că era convins că țarina n'a dat nimic, de oare ce a fost silit a distribui hrana gratuită locuitorilor, prin urmare că țărânul nu poate avea nici un ban, cu toate acestea, a dat cele mai strasnice porunci ca să se urmărească și vîndă vitele ori cui ar avea mai mult de doi boi și o vacă.

Deși nou, guvernul actual, compus din foști ministri, ar trebui să știe că sunt regiuni întregi unde pământul, din diferite împrejurări, nu se poate utiliza decât ca pășune, și dar că aceste regiuni nu se pot exploata decât prin vite de rentă ce anul acesta a trebuit să fie duse la munte și în Delta Dunării, și cu toate acestea mai

n'a rămas tamazlic care să nu fi fost sequestrat și scos la vîndare prin orașe și panairul Medjidiei.

Știe guvernul că toate datoriile satenilor sunt din ratele pentru pământ, care n'a produs mai nimic de trei ani de zile; că Statul e asigurat de plata lor prin legea din 1889, care reia la Stat toate loturile neplătite pe doi ani încheiați, și cu toate acestea s'au făcut cele mai dârji urmăritări chiar pentru datoriile curente ale anului acestuia de foc și pîrjol.

Știind toate acestea, ar trebui să aibă lumea judecătoria că nu e tocmai anul acesta, anul în care să se pòte strînge rămășițele vechi, peste care perceptorii au tabărat zilele din urmă în tocmai cum tabăra urșii la grebeciu mînjilor primă-varaticii.

Ba, peste toate acestea, ca opera de disperarea locuitorilor să fie completă, mai vin dinii miniștrii ai Domeniilor și Justiției, și opresc ori-ce autorizare de legalizare a ipototecilor pentru pământurile inalienabile; că locuitorul să-și sece ultima resursă cu care s'ar fi ajutat la cumpărarea sămînței. Autorizațiile și legalizările abia au fost permise de acum cîteva zile, când a trecut timpul sămînăturilor de toamnă.

Aceasta e icoana lucrurilor la câmp; și se mai mira guvernul nostru de emigrările musulmanilor; și ne mai mirăm noi de prinderea ademenirilor către Mo-

țit din Mulciova și Arabagi, ca să emigreze la minele de aur și argint din Nordul Americii, pentru care ar fi gata de plecare vre-o 60 familii!?

La orașe și orașele, vina guvernului nu e mai mica.

Cunoaște guvernul central atmosfera grea, și moleșitoare, ce planează asupra Dobrogei: în Tulcea turbureala produsă de animositățile politice locale, de care vor să profite din nou vechii juișori, cari nu pot justifica, de când sunt în Dobrogea, o singură acțiune bine-cuvântată pe solul românesc al provinciei; iar în Constanța școala imoralității de o parte și a gheșfăriei de alta ce se propagă pe treptele cele mai înalte ale scării sociale locale, și cu toate aceste n'a trimis un singur om să vadă ce se petrece nici în Tulcea nici în Constanța.

Nu ne putem exprima uimirea noastră de atâta apatie, de cât descriind ast-fel după cum e, starea lucrurilor de aici, ceea ce n'am fi dorit să o facem așa curând prin coloanele acestui jurnal.

Criza agricolă și Consiliul județean.

La 28 curent Consiliul județean a ținut a doua ședință din sesiunea ordinară a anului curent, sub președinția D-l C. Pariano, în prezența D-lui Prefect al județului, Gh. Cănușău. — Membri prezenți au fost D-nii C. Pariano Panut Holban, Irimia Er. Popa, Căpitan Costescu, Voicu Motoiu, Ali Cadâr și Hagi Ismail Osman, asistați de Secretarul consiliului, D-l V. Măstero.

După ce s'a citit și aprobat procesul verbal al ședinței precedente și s'a cetit de către D-l P. Holban raportul Comisiunii însărcinată cu studierea proiectului de buget, aleștii de D-l prefect, pentru exercițiul viitor, raport ce conținea câteva modificări de cifre, ce s'au aprobat întocmai de consiliu, se procedează la discutarea și votarea bugetului proiectat.

Înainte de a se intra în discuția veniturilor și cheltuielilor bugetului, D-l Președinte al Consiliului județean cere D-lui prefect și D-lor consilieri voie a face o propunere, pe care o decvortă prin următoarea cuvântare:

„Domnule Prefect,
„Domnilor consilieri”,

„Înainte de orî ce altă lucrare, fie și de aceia a bugetelor, vă rog să ascultați și să rezolvați următoarea propunere, pe care am onoarea a v-o depune”.

Budgetele Domnilor, privesc cheltuielile a se face, pe când eu am să vă vorbesc, despre acei ce le plătesc.

„Locuitorii acestui județ au alimentat totdeauna Casa Statului cu sumele cele mai importante fără ca să li se fi ținut nici o seamă de nevoile lor agricole, economice și comerciale”.

„Au scos bani din piatră și din țărină și au plătit tot ce li s'au cerut.”

„De astădatăurgia D-zeiască, prelungită trei ani consecutivi au sleit cu desăvîrșire resursele tuturor; azi criza generală, le-a mai tăiat și creditul.”

„În această stare de lucruri vă rog D-lor Consilieri să vă uniți cu mine pentru a ruga pe D-l reprezentant al puterii centrale să intervie și să esplice guvernului, starea de miserie în care se află locuitorii.

„Spuneți guvernului vă rugăm, D-l Prefect, că nici selbatăcia perceptorilor, nu poate implini nimic din nimic.”

„Convingeți pe Consiliul de Miniștri că în loc de sequestre și vânzări, cari și așa nu pot raporta mai nimic, ar face mai bine să îngrijească a da mîncare oamenilor și vitelor.

„Încredințați-l că nu sau putut face nici o sîmănătură de toamnă și că tot pămîntul Dobrogei, va rămănea sterp pentru anul următor, dacă nici pentru primăvară nu se va procura din vreme sîmînța necesară cultivatorilor.

„Arătați adevărul cum populația musulmană emigrează pe furis, abandonându-și averea creditorilor, și cum aceea română stă și ea pe gânduri.”

„Esplicați-i că resursele Casei ju-

dețului nu sunt în stare să poată îndestula toate trebuințele actuale ale locuitorilor, și că guvernul ar face o mare nedreptate abandonînd la peire un județ, de-la care Statul în timpuri normale încasează ușor peste 3,000,000 anual”.

Această mică cuvîntare, care zugrăvește cu cele mai adevărate culori starea materială a locuitorilor din județ și împrejurările ce au creat-o a fost ascultată cu cea mai mare atențiune de către toți asistenții, iar propunerea aprobată cu manifeste semne de mulțumire, de toți domni consilieri.

D-nul Prefect, după ce a arătat că a făcut câte-va intervenții în privința urmărilor fiscale, în urma cărora crede că nici o vită nu s'a putut vinde pentru datorii curente, ci numai pentru rămășițe vechi, promite că va transmite guvernului doleanțele ce se fac în numele locuitorilor, cu adevărat în cea mai mare lipsă, după cum și d-sa a raportat ministerului în mai multe rânduri, stăruind chiar direct către administrația financiară să înceteze cu urmărirea acolo unde în adevăr nu s'a făcut nimic și locuitorii n'au singuri ce mîca și va fi nevoie de a li se distribui ajutoare pentru hrană.

La ordinea zilei fiind votarea bugetului, discuțiunea s'a încins asupra construirii palatului administrativ, căreia vom consacra un deosebit viitor articol: amânîndu-se discuția pentru ziua de 27 curent, asupra capitolului ajutorului ce trebuie dat țărănilor pentru hrană și sîmînță. S'a decis, după o discuție foarte animată, ca o delegație de 3 consilieri să ceară ministerului fondul de vre-o 7-800,000 lei al plantațiilor, avere a comunelor, spre a se cumpăra în prima-vară sîmînță necesară locuitorilor, fondul de 150000 lei votat deja prevădîndu-se că abia va fi suficient pentru hrana locuitorilor lipsiți.

În numărul viitor vom face o completă dare de seamă, asupra tuturor decisiunilor luate; mîrginindu-ne pentru acum la cele ce trebuia să spunem în privința crizei ce bîntue Dobrogea.

Peirea Lumei

Astronomul Vinez Falb prorocește că la 1/13 Noembrie anul acesta se va întâmpla peirea lumii, atât de prorocită de proorocii bibliei: Da! peirea lumii și încă prin foc.

Savantul astronom Falb precisează chiar și timpul în care catastrofa va începe, și anume între orele 2—5 p. m.

Mulți rād de această profetie și puținii sunt cari îi dau oare care crezământ.

Cu toate acestea, după toate simptomele, acest sfârșit al umanității nu poate fi tocmai așa de îndepărtat, după cum cred unii, căci dacă nu se va realiza profetia lui Falb, dacă pământul ar scăpa de înfricoșata ciocnire cu amenițătoarea cometă vagabondă, totuși acest sfârșit se apropie cu pași mari și cu totul din alte cauze, de cât meteorologice sau naturale.

Românul are un proverb:

„Ce-ia ce omul singur își face, nici dracul nu-i poate desface“.

Dacă ne uităm azi pe o hartă a pământului, vedem că în mai multe părți, opera de distrucțiune e începută deja și se urmează cu multă înfocare.

Așa de exemplu avem: Resboiul din Filipine, resboiul din Transvaal, revoluțiile din America centrală, apoi recente resboae: Greco-Turc, Hispano-American, precum și pe cele mai dinaintea al acestora: Chino-Japones, Franța și Madagascarul, Italia cu Abisinia, Mahidiștii, și câte altele revoluții și vărsări de sânge. Acum în urmă se mai semnalează un apropiat resboi între Franța și China și unul între Rusia și Japonia.

Numai aceste 2 resboae dacă vor izbucni, în actuala situație destul de critică a popoarelor, cu groază trebuie să ne gândim la urmările lor desastroase și spectrul unui resboi — nu european, ci universal — apare hidos înaintea noastră, care unit cu boalele de tot felul, vor fi în de ajuns pentru a contribui, dacă nu la complectă exterminare a umanității, dar cel puțin la reducerea ei în starea veche de sălbăticie, reînăpăierea ei cu câte-va zecimi de secole.

Afară de aceasta, statisticile arăt că din an în an sexul bărbătesc e

în descrescere față de cel femeesc. Bărbații fiind mai mult expuși distrugerii prin: războaie, accidente prin mine, fabrici, dueluri, crime și atâtea alte mijloace de distrugere, e natural că sexul femeesc să prepondereze și vor fi timpuri când vor ajunge ca la 20 de femei să fie un singur bărbat, ceea ce ar constitui un nou pas către peire.

Aceste sunt în trăsuri generale cauzele de cari cred că vom peri.

Ni se va obiecta că au mai existat războaie și mai înainte, și ciumă, holere, etc. și cu toate acestea tot nu a perit lumea.

Așa-e, dar să ne gândim că pe atunci nu existau atâtea mijloace de distrucțiune cum se inventează în timpurile de azi — spre rușinea noastră — și să ne mai gândim la starea de civilizație de atunci și de acum. Azi cele mai mici popoare țin la libertate, la independență și acesta nu se pot avea în ziua de azi de cât numai cu vărsări de sânge și pârjol. Exemplele le avem sub ochii: Transvaalul luptă pentru existența sa, Anglia pentru o criminală ambițiune. De partea cui va fi dreptatea? și când te gândești că cu câteva luni mai înainte de declarația războiului Anglo-Transvaalian, la Haga s-a ținut Conferința pentru desarmare.

O! ironie a omenirii!..

Dacă în adevăr ar fi realizabilă profetia lui Falb, atunci ar fi o fericire pentru omenire de a muri în acest fel, de cât să ne datorăm stingerea măcelurilor dintre noi înșine.

Constanța 1899 Octombrie

Casius

REGELE ȘI DOROBANȚUL

Când într'una din ședințele Adunării legiuitoare — sunt mulți ani d'atunci — d. P. P. Carp, cu intuițiunea sa adincă, a sintetizat prin aceste cuvinte „Regele și Dorobanțul“, singurii factori cari au încheiat steagul român, am rămas nedumerit. Și nedumerirea mea nu era rezultatul nepriecății, ci era mai mult ezitarea pe cari o încearcă ori-cine, când voeste să dea adevăratul înțeles cuvintelor auzite. În această stare sufletească am dăinuit vreme îndelungată, cu

toate că am citit în urmă tot ce s'a scris pe socoteala șeful constituționalilor cu acest prilej. Și furtuna ce s'a deslăntuit apoi în tabăra adversă, la auzul unei atarî concepțiuni, rostită în plin parlament, mă făcuse oare cum să șovăesc în convingerea ce voiam să mi fac despre adevărul mare și luminos cuprins în aceste cuvinte.

Cu prilejul venirii în țara noastră a M. S. Impăratului Austro-Ungar, am asistat la defilarea oștii noastre pe platoul de la Cotroceni. Atunci am văzut în capul oștii pe șeful ei suprem, atunci l'am cunoscut de-a binele: pe Regele nostru și tot atunci sub impresiunea căpătată, am scris un articol, publicat tot în acest ziar, articol ce mi-amintesc, a înduioșat mult pe bunul meu profesor de filosofie din liceu. Imi povestise multe despre rege profesorul, și așezase temeinic în inima mea și această simțire de admirațiune, respect și credință neclintită pe care o păstrez și azi, și care imi trezește în suflet sentimentele cele mai înalte și frumoase.

În luna August, anul acesta, odihnind-mă pe terasa Casinului de la Constanța, într'o după-amiază caldă, lăsam vîzul să rătăcească pe d'asupra vulturilor albastre. Soarele de asupra mării, vărsa din belșug lumina sa orbitoare.

Un vînt răcoros adiea despre larg, iar în marginea orizontului, cerul se împreună cu marea într'una și aceeași culoare, pierzîndu-se în infinitul albastru. Când și când un delfin neastâmpărat sărea brusc din val, și afundându-se grăbit, era urmărit de alt, tovarăș în adîncul nepătruns.

O pace bine-făcătoare domnea pretutîndeni, întreruptă din vreme în vreme de zgomotul vre-unei val ce se spărgea cu un vuet năprasnic în stîncele de sub terasă, răsărite în mare. Țineam în mână Povestea unei coroane de oțel. O cumpărasem fără să știu de cine și scrisă și fără să știu de ce o cumpărasem; ia așa, cum cumperi câte odată cărți de la vre-un evreu ce nu-ți mai dă răgaz.

De la primele rînduri însă, toropeala ce mă cuprinsese se risipi ca prin farmec. „Când a intrat în țara care-l alesese Domnitor, Prințul Carol a zis către cei ce-l întâmpinară:

„In clipa in care am pus piciorul pe acest pamint cu sfințenie aparat, am și devenit român. Cetățean astăzi, în mâine soldat de va fi nevoe, eu voi împărtași cu românii și soarta cea bună și soarta cea rea“. Surprins într'un mod plăcut, închid carte și caut autorul: era **Coșbuc**.

Își poate ori-cine închipui cu ce nespusă dragoste am citit Povestea unei coroane de oțel.

„Pentru voi, acei ce în vremea păceii sunteți plugari și păstori“, scrie poetul în admirabilul lui graiu românesc, „iar în vremea războiului dorobanți ai țării, pentru voi am scris cartea aceasta, ca să știți și să cunoașteți cine a făcut coroana de oțel, și cum a făcut-o.“

Și mai departe:

„Să citiți cartea cu multă luare aminte români.“

Și mândriți-vă cu faptele povestirei căci ale voastre sunt! Și rugați pe Dumnezeu să dea copiilor și nepoților noștri priceperea și bărbăția, pe care au avut-o strămoșii și părinții lor, ca să fie apărători ai țării și ai neamului tot așa de viteji ca și voi. Incredeti-vă în puterile noastre, căci în credință e mântuirea, și luptați-vă cu suflet ca de-apururi prin veacuri neamul nostru să fie prea amărit și tare precum a fost mai de mult și cum este astăzi, căci e neam voinic și popor iubit de Dumnezeu și ursit să fie căpetenie printre neamuri“.

Acum mi-am lămurit aceia-ce nu'mi lămurisem vreme îndelungată; acum se deslușea înțelesul adânc cuprins în graiul șefului Constituționalilor acum în stârșit, se clarificase în mintea mea, pentru-ce un bărbat de

cumintenia, inteligența și forța unui Carp, rostise într'un moment de neinvins avânt Regele și Dorobanțul.

Și ast-fel cetind cartea lui Coșbuc, am coprins cu mintea cât sentiment, ce profundă convingere, ce nemărginită încredere se degaja din cuvintele rostite în plin Parlament, de marele om de Stat.

Și era liniște în jurul meu, și Marea de saphir își plimba a-lene valurile limpezi, și-o privești așa de mândră era, că nu-ți mai sătura ochii privind-o.

Către seară, când lumea începuse să sosească la Cazin, am mântuit de cetit.

Am închis cu sfințenie cartea, m'am strecurat pe bulevardul înțesat de lume, și-am luat-o încet-încet pe malul mării în vale spre hotel, într-o desăvârșită mulțumire sufletească.

(Constituționalul).

INFORMAȚIUNI

Marti seara a sosit în orașul nostru D-l fost ministru al Domeniilor, P. P. Carp, trăgând la hotelul frances. D-l Carp a vizitat a doua zi peste tot lucrările portului, găsindu-le foarte înaintate, după care s'a dat cu Sototeala că lucrându se tot așa, portul va fi terminat cel mult peste trei ani. D-sa a primit vizita câtorva notabili constanțeni, cu cari s'a întreținut asupra împrejurărilor agricole economice și comerciale ale Dobrogei și schelei Constanța, de a cărei absolută liniste pe anul acesta a rămas foarte impresionat.

D-l Carp a plecat spre București Joi, cu trenul dela orele 2 jum.

Lucrările tunelului—Mai aflăm că la construcția tunelului, care continuă și ziua și noptea fără întrerupere, privegherea zidirei e făcută de doi siujbași foarte interiori, fără nici o competență în ale tehnicei lucrurilor, unul de ziua și altul de noapte, obligați a sta de priveghere câte 12 ore neîntrerupte fie-care, ceea ce e prea mult pentru cel mai robust. Ziua mai merge dar noptea? Pătra de construcție se coboară jos, la gura tunelului, pe povernișurile săpate în malul înalt de 30—40 metri, cari, nefiind podite cu dulap de lemn, s'au muiat de ploile din urmă, fiind acum pline de tină, ce se iea pe petre, cari se întrebunțează nesălate. Nisipul nu se ciuruiește, deși d-l Diriginte al lucrărilor ar avea ordin formal pentru acesta de la Direcția din București.

Vom reveni cu un studiu complet asupra materialului ce se întrebunțează la tunel, insistând mai cu seamă, asupra celor ce le putem judeca cu destulă competență, asupra aschiilor de muloane și nisipului-tărite, a cărui întrebunțare, refuzată la construcția blocurilor pentru port, se permite la o lucrare de atata artă și importanță cum e tunelul. Oii noi suntem în profundă eroare, creșdând că nisipul de Dunăre, compus din grăunte numai de petriș, de care se întrebunțează la lucrările portului, e inferior ca calitate celui de mare, de la Agigea, compus din opt-deci și patru la sută carbonat de calce, sărămături târtoase de scoici, ori e un mare gheșeft la mijloc, pe care îl retace însuși Direcția din București.

Destule milioane prăpădesc domni ingineri, milioane cari au adus țara în săpă de lemn; pe când mulți din Dumnealor își fac palate. Ar trebui ca presa să i aibă în mai deaproape priveghere. Vom reveni.

—x—

Clayton & Shuttlewort

BUCURESCI

CRAIOVA

117.—CALEA DOROBANȚILOR.—117

18.—STRADA BUCOVET.—18

MASINE AGRICOLE